NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ A NEJLEPŠÍ ČESKÝ TÝDENNIK NA ZÁPADĚ

TÝDENNÍ

POKROK ZÁPADU

BEST ADVERTISING MEDIUM IN THE GREAT NORTHWEST

VĚNOVANÝ ZÁJMŮM NAŠEHO ČESKÉHO LIDU V AMERICE.

PUBLISHED AND DISTRIBUTED UNDER PERMIT NO. 150, AUTHORIZED BY THE ACT OF OCTOBER 6, 1917, ON FILE AT THE POST OFFICE OF OMAHA, NEB. By order of the President. A. S. BURLESON, Postmaster General.

ZALOŽEN R. — ROČNÍK 48. OMAHA, NEBR., DNE 22. LEDNA, 1919. ČÍSLO 27.

State Historical Society N B U

Velké volební nepokoje v Německu

Státníci velmocí dohodli se na plánech o utvoření trvalé ligy národností

Volby v Německu prováženy byly výtržnostmi v mnohých místech. Veliký nedostatek šatstva v starém Srbsku.

Paříž, 20. ledna. — Návštěvníky v pařížském Bílém domě byli včera senátor Leon Bourgeois, odborník v záležitosti zřízení ligy národností ve francouzské mírové delegaci, lord Robert Cecil, který zastává podobné místo v anglické delegaci, a generál Jan Christian Smuts, jeden z vůdců jiho-afrických, který taktéž má plán pro utvoření ligy národů.

President Wilson získal tak příležitost seznámiti se s francouzskými a anglickými náhledy o této otázce a pokročil ve své práci za účelem docílení shody mezi různými projekty a svými vlastními náhledy. Plány na zřízení ligy národů rychle spějí k definitivní formě. Jsou četná naznačení, z kterých dá se souditi, že státníci velmocí rychle docházejí k dohodě na plánech, jež budou podporovány všemi.

Vyrozumívá se, že všeobecný plán schválen byl v podstatě všemi interesovanými stranami. — Theorie o svrchované autoritě mezinárodních policejních sborů byla zamítnuta většinou evropských státníků. Ještě celá řada důležitých otázek zbývá k propracování, jmenovitě otázka odzbrojení, jež zvláště se dotýká anglického válečného loďstva. Evropští státníci všeobecně kloní se k náhledu, že žádný národ neměl by býti nucen zbaviti se prostředků, kterými má v úmyslu se obhajovati, dokud nebude prokázáno, že sbory, navrhované jako náhrada, jsou dostatečnými.

Londýn, 20. ledna. — K vážným volebním nepokojům došlo včera v Německu, kde lid volil si zástupce do národního shromáždění. Všeobecná stávka byla prohlášena v Lipsku, kterézto město je nyní bez plynu a vody, dle kodaňských depeší Exchange telegrafické společnosti.

Usmrcení Dr. Karla Liebknechta a Rosy Luxemburgové, jak je patrno, působilo mocně na provinciální města a vedlo k četným demonstracím a pouličním bojům. V Lipsku, jak se oznamuje, davy lidu zničily volební úřadovnu demokratické strany a skonfiskovaly večerní vydání časopisu Tageblatt a Allgemeine Zeitung. Na to přinutily oba časopisy, aby přinesly prohlášení, v kterém vyslovily politování nad vraždami v Berlíně, z kterých je obviňována vláda.

Stávky a demonstrace jsou oznamovány z Duesseldorfu a jiných měst. V neděli vznášeli se nad Berlínem vzduchoplavci a házeli volební pamflety všech stran na město.

Berlín, 20. ledna. — Jakkoliv stav obležení nad Berlínem nebyl prohlášen, všechna opatření byla učiněna, jakoby vládlo vojenské právo. Vláda rozhodla se všemi prostředky chrániti volby. Budeli nutno kterékoliv z 800 volebních míst uzavříti následkem nepokojů, budou se volby opakovati později pod sesílenou vojenskou ochranou. Elsasko a Lotrinsko se na volbách nebude podíleti, ale volby v německém Poznaňsku byly provedeny pod ochranou vojska.

Washington, D. C., 20. ledna. — Úřední informační úřadovna království Srbů, Chorvatů a Slovinců uveřejnila depeši z Bělehradu, v které načrtnut je obraz velké bídy, jež převládá v osvobozeném Srbsku. Bělehrad podobá se stavu těžce nemocného právě po přestání nemoci. Počet obyvatelstva, který před válkou byl 100,000, snížen byl na polovici. Některé ulice a domy doposud jsou prázdny. Mnoho obydlí bylo zničeno úplně anebo z části při bombardování. Jeví se velký nedostatek materiálu k znovuzbudování jich. Ceny všeho zboží jsou vysoké. — Zvláště o šatstvo je veliká nouze. Oblek stojí nyní $200, pár obuvi $50, klobouky $10 až $14, košile $20 a ponožky $6. V provinciích bída je ještě větší. Úmrtnost mezi dítkami je veliká. Spojení mezi Bělehradem a Solúní nebylo doposud obnoveno.

Seattle, Wash., 20. ledna. — Kateřina Breškovská, známá jako "babička ruské revoluce," přijela sem z Victoria, B. C. V řeči své o ruské situaci prohlásila, že ruští socialisté nepřejí si žádného spojeneckého vojska v Sibiři. Ruský lid přeje si Čechoslováků, jež uvítal by jako příchod Krista a spasitele. Vyslovila naději, že někdy jí bude popřáno, aby vedla československého presidenta Masaryka po Rusku, tak aby mohl naznačiti lidu skutečné cíle demokracie.

Bouře v Německu dosud neutuchly

Londýn, 20. ledna. — Zprávy, docházející z Německa, naznačují, že Spartakovci doposud působí Ebertově vládě nesnáze. Nepořádky z různých částí Německa byly oznámeny v depeších sem došlých. Ve Vratislavi Spartakovci napadli hotel, kde byla zřízena volební úřadovna německé demokratické strany. Spartakovci poškodili značně vnitřní zařízení hotelu a chtěli jej i zapáliti, ale v tom bylo jim zabráněno vládním vojskem. Pět vůdců Spartakovců ve Špandavě bylo zastřeleno při pokusu o útěk. Cuxhavenská republika, zřízená Spartakovci, patří minulosti. Trvala toliko pět dní. Její vůdci přinuceni byli občanstvem, aby svoje výnosy o samostatné republice odvolali. V Essenu dělnictvo samo postavilo se oproti agitátorům Spartakovců a vypudilo je z města. V Berlíně se pokračuje v odzbrojování Spartakovců. Karel Radek, ruský bolševik, obklíčen byl na zámku Braunschwig. Pevnost je hájena dělostřelectvem. Více jak 300 dalších bolševiků bylo zatčeno v Berlíně. Všeobecně převládá náhled, že Spartakovci jsou u konce své slávy.

Město Mitava zaujato bolševiky

Londýn, 20. ledna. — Mitava, kapitol Kuronska, zaujato bylo bolševiky, dle sdělení německé bezdrátové depeše zde získané. — Němci museli zanechati ve městě velké množství děl a zásoby střeliva. Po vyklizení Mitavy Němci vypukl požár, kterým zničeno bylo velké množství obydlí. Německá jiskrová depeše sděluje, že hladovící dělníci pochodují ulicemi Petrohradu a že došlo k četným bouřím. Tyto bouře potlačeny byly čínskými a koreanskými vojáky, kteří vítáni byli bolševiky jako zákopníci orientálské internacionály.

Kde Theodore Roosevelt spí svůj věčný sen.

Vchod do Youngova Pamětního hřbitova v Oyster Bay, N. Y., kde tělesné pozůstatky bývalého presidenta Theodore Roosevelta byly uloženy po jednoduchých obřadech. Vložena je podobenka Rev. Dr. George E. Talmadge, pastora episkopálního kostela, který provedl obřady.

Boháči zavinili dělnické nepokoje v Buenos Aires

Buenos Aires, 20. ledna. — V Buenos Aires nalézá se více miliónářů v poměru k obyvatelstvu než v kterémkoliv jiném metropolitním městě. To je jedním z příčin, proč bolševici vyhlédli si Buenos Aires za jeden z bodů útoku v zájmu světové industriální revoluce. Boháči tohoto města bydlí v nádherných palácích na skvělých boulevardech. Zdejší Jockey klub má miliónové příjmy a má jednu z nejkrásnějších závodních drah na světě. Jsou zde divadla, která v nádheře a vyzdobení soupeří s nejlepšími v Evropě. Boháči mají tu tisíce nádherných automobilů, nádherné klubovní domy a dámy jejich vycházejí na ulici v úborech, jaké není možno spatřiti ani v Paříži. Většina nynějších miliónářů zbohatla následkem výhodné koupě pozemků, jež zakupovala v mnohých případech za tři a půl centu za akr. Na to nastal příliv přistěhovalců a pozemky mají nyní tisíckráte takovou cenu, za jakou byly koupeny. A tyto obrovské a tak lacino získané statky jsou téměř prosty daní, zatím co chudáci, mající něco pozemku, jsou zdaněni na nejvyšší míru. Polovina obyvatelstva v Buenos Aires je přistěhovalecká. Pětinu obyvatel tvoří Italové. Evropští přistěhovalci, kteří přišli sem, aby hledali lepší podmínky živobytí, shledali tu větší soustředění majetku než kdekoliv jinde. Není divu, že mají zde radikálové tak úrodnou půdu pro rozsévání nespokojenosti a revoluce.

Breškovská je již na americké půdě

Victoria, B. C., 20. ledna. — Kateřina Breškovská, známá jako "babička ruské revoluce," přijela sem z Orientu na japonské parolodi Kama Maru. Odtud odebře se do Seattle a odtud pak do Washingtonu, D. C., a Boston, Mass. "Silné a normální Rusko bude hrázi proti nástrahám všech temných sil, ať odkudkoliv přijdou," prohlásila po svém příjezdu. "Ale běda nám a běda vám, národům světa, odepřete-li čeliti obtížím vašeho dočasně zneschopnělého spojence. Národové Evropy, Ameriky, Asie — všichni národové — pravím vám, že Rusko přijde a bude míti hlas ve světové mírové konferenci a nezadá nikomu svoje právo na šťastnou budoucnost." Paní Breškovská nesdělila mnoho o svých plánech do budoucnosti. Vypravila se odtud hned na cestu do Seattle.

Legislatura se mnoho zajímá o amerikanisaci

Celkem 110 předloh podáno poslanci a čtyřicet čtyři senátory.

Lincoln, 20. ledna. — Ačkoliv 110 předloh bylo podáno v poslanecké sněmovně a čtyřicet čtyři v senátu v prvním týdnu zasedání po organisaci, počet nových předloh není nad průměr, ba spíše pod něj. V stejném období zasedání roku 1917 bylo 112 předloh podáno v poslanecké sněmovně a v zasedání roku 1915 celkem 115 předloh bylo podáno.

Většina podaných předloh jest technické povahy a mají napraviti jisté technické a legální nedostatky stávajících zákonů. Veřejný zájem soustřeďuje se hlavně na osud předloh, jichž cílem je standarisování a poamerikanisování veřejných, soukromých a farních škol ve státě. Tyto předlohy jsou důsledkem světové války během níž mnoho mluveno bylo o amerikanisaci.

V poslanecké sněmovně pět takových amerikanisačních předloh bylo podáno a v senátě jednati se bude o třech. Jedna z těchto předloh, Maurerova z Gage okresu, chce přinutiti zákonem všechny dítky, aby navštěvovaly školy veřejné. Návštěva privátních farních anebo denominačních škol tak stala by se nezákonnou. Dvě jiné předlohy, Burneyova a Lampertova, mají asi stejný účel. — Předlohy tyto mají mnoho odpůrců mezi zákonodárci, z nichž mnozí prohlašují, že dotýkají se náboženských práv občanů. Jsou pro amerikanisaci těchto škol, ale nikoliv pro jejich zrušení.

McKee z Otoe okresu podal předlohu, dle které vyučování veškerých předmětů na všech školách, soukromých i farních, má se díti v jazyce anglickém, a nemá býti vyučováno jiným jazykům než anglickému a jazykům klasickým. Jiná předloha, jež spadá do tohoto amerikanisačního zákonodárství, činí opatření pro uveřejňování úředních vyhlášek toliko v jazyku anglickém. Jsou tu také předlohy, které nařizují, aby jednotliví úředníci do podřízených úřadů jmenovali toliko občany. Jmenování cizinců do takových úřadů bylo by činem nezákonným.

Židé zasazují se o získání Palestiny

Paříž, 20. ledna. — Zionisté trvají na svém požadavku o zřízení židovského státu v Palestině a pracují v této záležitosti mezi mírovými delegáty. Jejich delegáti přijeli sem ze Syrie, Anglie, Polska a Ruska. Prohlašují, že vyznačení Palestiny pro židy bude míti v důsledku vystěhování se statisíců židů z Ruska, kteří jinak hladem byli by přinuceni rozmnožiti síly anarchie. Za římských dob Palestina mívala 6 až 8 miliónů obyvatelstva, ale za tureckého panství počet jich poklesl na 600,000. Asi 40 procent z nich bylo jednak povražděno a jednak vypuzeno ze země. Palestina hodí se pro kolonisaci a kdyby vyšlo se vstříc židům v Rusku a Polsku a opatřeny jim byly prostředky pro začátek, v několika letech stala by se z ní kvetoucí země, jejíž obyvatelstvo těšilo by se značnému stupni blahobytu.

Volby do národního shromáždění německého

Paříž, 20. ledna. — Zprávy, jež až doposud došly o výsledku voleb do národního shromáždění v Německu, nenaznačují, která strana docílila převahy, ale je patrno, že většinou sociální demokraté, kteří vstoupili do voleb dobře sorganisováni, získali značný počet míst. Konservativci, kteří vstoupili do voleb jako národní německá strana, ukázali značnou sílu v některých distriktech. Kommunisté, čili Spartakovci, se úředně na volbách nepodíleli a ve skutečnosti snažili se jich provedení znemožniti. Národní shromáždění má se sejíti za tři týdny po volbách. Není určitě známo, kde se sejde. Jedni navrhují Berlín a druzí Erfurt v Durinsku. Berlín by nejlépe vyhovoval, ale neustálené poměry zde mluví ve prospěch jiného místa. Erfurt vyhlédnut byl s ohledem na své výhodné položení, ale dojde-li k úplnému potlačení Spartakovců v nejbližších dnech, zasedání národního shromáždění může se přece konati v Berlíně.

Bývalý císař se obává únosu

Londýn, 20. ledna. — Bývalý německý císař se obává, že bude unesen, dopraven do Německa a zde čeliti stejnému osudu jako car. Zprávy z Amerongen naznačují, že stráže kolem zámku byly zdvojnásobeny z obavy před nájezdem německých bolševiků.

Clemenceau je předsedou mírové konference

Trvalé přátelství má býti cílem všech delegátů nového sněmu.

Paříž, 20. ledna. — Historická mírová konference, na kterou upřeny jsou oči celého světa, zahájena ve velké Mírové síni. Jednání prvního zasedání bylo obmezeno na volbu Georges Clémenceaua, francouzského premiera, trvalým předsedou konference a na řeči, které předneseny byly presidentem francouzské republiky, Raymondem Poincaré-em, presidentem Wilsonem, premierem Lloyd Georgem a baronem Sonninem.

Základním tonem všech těchto řečí byla tužba, aby trvalé přátelství bylo výsledkem této konference a aby zástupci všech národností se přátelsky dohodli na řešení všech problémů, o kterých se bude jednati. Když president Poincaré mluvil, celé shromáždění povstalo, a skutečnost, že dle starého zvyku jeho výroky nebyly aplaudovány, dodávala vážnosti této scéně.

Clémenceau, přijímaje předsednictví kongresu, prohlásil, že cíl konference je velký a šlechetný. "Přejeme si zabrániti opakování katastrofy, jež zbrodila celý svět v krvi," prohlásil. "Je-li liga národů nutností, musíme všichni zůstati sjednoceni. Proveďme program rychle a účinným způsobem." Mluvě o původcích války a jich potrestání, prohlásil Clémenceau, že o záležitosti této jednal s dvěma předními právníky a že každý z delegátů obdrží kopii této zprávy.

Celkem sedmdesát dva delegáti zasedají v konferenci u stolu v podobě podkovy. Delegáti vítáni byli po svém příjezdu fanfárami trubačů a dostalo se jim příslušných poct vojskem. Japonští delegáti byli mezi prvními, kteří se dostavili a následováni byli delegáty ze Siamu a Východní Indie v malebných turbanech. President Wilson přijel deset minut před 3. hodinou a zdraven byl nadšeně zástupy lidu. O 3. hodině fanfáry a hlahol bubnů oznámil příjezd presidenta Poincaré-a. Za tři minuty po svém příchodu přednesl president svoji zahajovací řeč a mírové jednání bylo tak zahájeno.

Francouzský president mluvil ve francouzském jazyku a jeho řeč pak byla znovu v jazyku anglickém předčítána. Po své řeči pak odešel. President Wilson poté navrhl premiera Clémenceaue za trvalého předsedu konference. Návrh podporován byl premierem Lloydem Georgem, který ocenil ve své řeči služby, jež francouzský premier prokázal ve válce a míru. Baron Sonnino, italský zahraniční ministr, rovněž ocenil zásluhy premiera francouzského, načež volba jeho jako předsedajícího úředníka učiněna byla jednomyslnou.

Clémenceau obrátil se nejdříve k presidentu Wilsonovi a děkoval mu úklonou a poté k Lloyd-Georgeovi. Prohlásil, že delegáti shromáždili se jako přátelé a jako přátelé musí se rozejíti. Mluvil poté o programu konference, v kterém nacházejí se tři hlavní body: Za prvé stanovení zodpovědnosti těch, kdož vyvolali válku; za druhé, zodpovědnost za zločiny, spáchané během války, a za třetí zákonodárství s ohledem na mezinárodní práci. Požádal pak delegaty jednotlivých národností, aby podali svoje pamětní spisy o těchto záležitostech, a naznačil, že utvoření ligy národů bude v čele programu příštího zasedání. — Pak schůzi zakončil. Bylo 4:30 hodin odpoledne, tak že první zasedání mírové konference trvalo hodinu a půl.